

**XORIJIY TILLARNI NOFILOLOGIK YO‘NALISHLARDA INTEGRATSION
YONDASHUV ASOSIDA O‘QITISH METODIKASINI
TAKOMILLASHTIRISH.**

G.J.Mexmonaliyeva

Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti
Jizzax filiali, xorijiy tillar kafedrası o‘qituvchisi.

Annotatsiya

Ushbu maqola nofilologik yo‘nalishlarda xorijiy tillarni o‘qitishda integratsion yondashuvni qo‘llash va ushbu metodikani takomillashtirishga qaratilgan. Zamonaviy kasbiy ta‘lim sohalarida, masalan, tibbiyot, IT va texnika yo‘nalishlarida xorijiy tilni o‘rganishning ahamiyati ortib bormoqda. Integratsion yondashuv esa tilni o‘rganishni talabalarning kasbiy bilim va ko‘nikmalari bilan uyg‘unlashtirib, ularning kasbiy faoliyatida muvaffaqiyatli foydalanish imkoniyatini beradi. Ushbu maqolada innovatsion usullar va texnologiyalar yordamida til o‘rgatish jarayonini takomillashtirish, talabalarning qiziqishi va bilimlarni samarali o‘zlashtirish darajasini oshirish yo‘llari tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: integratsion yondashuv, xorijiy til o‘qitish, nofilologik yo‘nalish, innovatsion metodika, tibbiyot, IT, kasbiy til o‘rganish.

Zamonaviy jamiyatda xorijiy tillarni bilish talabalardan nafaqat lingvistik, balki kasbiy ko‘nikmalarni ham shakllantirishni talab etadi. Ayniqsa, nofilologik yo‘nalishlarda, masalan, tibbiyot, iqtisodiyot, texnika kabi sohalarida xorijiy til kasbiy fanlar bilan bog‘langan holda o‘qitilishi zarur. Shu boisdan xorijiy tillarni o‘qitishda integratsion yondashuvning qo‘llanilishi muhimdir. Integratsion yondashuv orqali talabalar o‘z kasbiy fanlari bilan bog‘liq xorijiy til ko‘nikmalarini rivojlantiradi, bu esa ularni kelajakda o‘z sohalarida raqobatbardosh mutaxassis bo‘lishlariga yordam beradi. Ushbu maqolada xorijiy tillarni nofilologik yo‘nalishlarda o‘qitishda integratsion yondashuvning mohiyati, uning afzalliklari hamda takomillashtirish yo‘nalishlari haqida tahliliy fikrlar keltiriladi.

Integratsion yondashuv xorijiy tilni faqat aloqa vositasi sifatida emas, balki kasbiy bilim va ko‘nikmalarni rivojlantirish uchun ham vosita sifatida o‘rgatishni nazarda tutadi. Bu yondashuv o‘quvchilarning real hayotdagi ehtiyojlariga javob beradigan ta‘lim jarayonini tashkil etishga yordam beradi. Masalan, talaba tibbiyot yo‘nalishida o‘qiyotgan bo‘lsa, u tibbiy ma‘lumotlarni xorijiy tilda tahlil qilish, kasbiy suhbatlarni olib borish yoki xalqaro tibbiyot adabiyotlari bilan ishlash ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Nofilologik yoʻnalishlarda til oʻqitishning asosiy muammolari oʻquvchilar orasida tilning kasbiy hayotdagi amaliy qoʻllanishiga yetarlicha eʼtibor berilmasligidir. Oʻquv jarayonida kasbiy va lingvistik fanlar oʻrtasidagi bogʻliqlikni mustahkamlashga eʼtibor qaratilmaydi, bu esa talabalarning tilni amaliy qoʻllash boʻyicha qobiliyatini cheklaydi. Shuning uchun integratsion yondashuv, yaʼni kasbiy va lingvistik bilimlarni birlashtiruvchi metodika samaradorligini oshirishi mumkin.

Integratsion yondashuv asosida xorijiy tillarni oʻqitish metodikasini takomillashtirish yoʻnalishlari:

1. Xorijiy til va kasbiy fanlarni birgalikda oʻrgatish usullari

Nofilologik yoʻnalishdagi talabalar xorijiy tilni oʻz kasbiy faoliyatlariga tegishli sohalarida oʻrgatish orqali yanada samarali natijalarga erishishadi. Bu usul talabalarning oʻz kasbiy sohalaridagi muammolarni xorijiy tilda hal qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan. Misol tariqasida CLIL (Content and Language Integrated Learning) usulini keltirish mumkin. CLIL metodikasida tilni oʻrganish va kasbiy bilimlar olish bir vaqtning oʻzida amalga oshiriladi. Masalan, tibbiyot yoʻnalishida oʻquvchilar xalqaro tibbiyot adabiyotlaridan foydalangan holda xorijiy tilni oʻzlashtiradilar, bu esa ularning kelajakdagi kasbiy faoliyatlari uchun muhim.

2. Interaktiv metodlar va texnologiyalarni oʻquv jarayoniga kiritish

Zamonaviy texnologiyalar va interaktiv usullar xorijiy tillarni oʻqitishda katta ahamiyat kasb etadi. Talabalar onlayn platformalar orqali xorijiy tilni oʻrganishlari mumkin. Masalan, tibbiyot talabalari xalqaro ilmiy tadqiqotlar bazalariga kirib, zamonaviy tibbiy yutuqlarni xorijiy tilda oʻrganish imkoniyatiga ega. Shu bilan birga, jamoaviy ishlash, muammolarni birgalikda hal qilish kabi interaktiv yondashuvlar xorijiy tilni amaliy qoʻllashda katta natijalar beradi. Misol uchun, iqtisodiyot yoʻnalishidagi talabalarga xorijiy tilda xalqaro moliya bozorlaridagi yangiliklarni tahlil qilish yoki xalqaro konferensiyalarda ishtirok etish vazifalari berilishi mumkin. Bu usul orqali ular nafaqat tilni, balki kasbiy koʻnikmalarni ham rivojlantiradilar.

3. Tilni kasbiy ehtiyojlarga moslashtirish

Til oʻrganish jarayonida talabalar kasbiy ehtiyojlariga mos ravishda maxsus terminologiyani oʻzlashtirishlari zarur. Masalan, tibbiyot talabalariga bemor bilan xorijiy tilda suhbat qurish, diagnostikani xorijiy tilda tushuntirish kabi vazifalar berilishi lozim. Bunday usul talabalarning nafaqat lingvistik, balki kasbiy muloqot koʻnikmalarini ham rivojlantiradi. Kasbiy sohalariga moslashtirilgan oʻquv materiallarini yaratish va oʻquvchilarni real kasbiy muhitda ishlashga tayyorlash bu

jarayonning muhim qismidir. Masalan, texnika yo‘nalishidagi talabalarga xorijiy til darslarida texnik hujjatlarni o‘qish va ularni tahlil qilish vazifalari berilishi mumkin.

4. O‘qituvchilar malakasini oshirish

Integratsion yondashuvni muvaffaqiyatli tatbiq etish uchun o‘qituvchilarning malakasini oshirish zarur. Ular nafaqat lingvistika, balki kasbiy sohalar bo‘yicha ham ma‘lumotga ega bo‘lishlari kerak. Maxsus treninglar va kurslar orqali o‘qituvchilarga CLIL va boshqa integratsion usullar bo‘yicha bilim va ko‘nikmalar berilishi talab etiladi.

Bundan tashqari, o‘qituvchilar kasbiy fanlar o‘qituvchilari bilan hamkorlikda darslarni tashkil etish orqali darslarni yanada interaktiv va samarali o‘tkazishlari mumkin. Bu jarayonda o‘qituvchilar real hayotdagi kasbiy vaziyatlar asosida darslar ishlab chiqib, talabalarni tayyorlashda sezilarli natijalarga erishadilar.

Xulosa

Xorijiy tillarni nofilologik yo‘nalishlarda integratsion yondashuv asosida o‘qitish metodikasini takomillashtirish orqali talabalarning nafaqat lingvistik, balki kasbiy ko‘nikmalari ham rivojlanadi. Zamonaviy texnologiyalar va interaktiv usullar yordamida o‘quv jarayoni yanada samarali bo‘lib, talabalar real hayotdagi kasbiy vaziyatlarda xorijiy tilni muvaffaqiyatli qo‘llashga tayyor bo‘ladilar. O‘qituvchilar malakasini oshirish va kasbiy fanlar bilan til o‘qitishni birlashtirish kelajakda xorijiy tillarni o‘qitishda yuqori natijalarga erishish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). CLIL: Content and Language Integrated Learning. Cambridge University Press.
2. Brown, H. D. (2014). Principles of Language Learning and Teaching. Pearson Education.
3. Marsh, D. (2012). Blended Learning: Creating Opportunities for Language Acquisition. Cambridge University Press.
4. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press.
5. Liddicoat, A. J., & Scarino, A. (2013). Intercultural Language Teaching and Learning. Wiley-Blackwell.

6. Mehisto, P., Marsh, D., & Frigols, M. J. (2008). *Uncovering CLIL: Content and Language Integrated Learning in Bilingual and Multilingual Education*. Macmillan Education.
7. Sharma, P., & Barrett, B. (2011). *Blended Learning: Using Technology in and Beyond the Language Classroom*. Macmillan.
8. Fernández, F. V. (2019). Integrating professional skills into foreign language teaching: A framework for medical and IT disciplines. *Journal of Language Teaching & Research*, 10(3), 455-467.

